

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din, Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, sreda 12. aprila 1939

Cena posamezni številki din 1'50

V velikem trenutku

Nikakor ni potrebno, da bi bili zaradi razburljivih dogodkov po svetu malodušni ali preplašeni, vendar pa tudi ni potrebno, da bi še naprej bili tako lahkomišelniki kot doslej. Predvsem pa ne gre, da bi še nadalje posvečali vse svoje sile le svojim medsebojnim prepričanjem in da bi delali kot da bi bile lovoričke, dosežene v teh bojih, posebno dragocene. Enkrat je tudi za nas prišel čas, da malo bolj resno in bolj pozitivno uravnavamo svoje javno življenje in da mislimo tudi na to, kako se bo pri nas več in bolje delalo, ne pa le na to, kako bomo bolj in popolneje sami sebe pritiskali.

V časih do skrajnosti napetih prizadevanj vseh narodov, da čim bolj zvišajo svojo gospodarsko, obrambno in materialno silo, postajajo naši notranji prepričani zaradi tega ali onega mandata pravi anahronizem in že dokaz neoprostljive lahkomišelnosti. Nemogoče je, da bi sredi najostrejših tekme med narodi smeli mi živeti v udobni nedelavnosti. Nasprotno postaja tudi za nas življenjsko vprašanje, da se tej tekmi, ki nas vsenaokrog obdaja, prilagodimo in da tudi sami začnemo z jekleno doslednostjo zbirati svoje sile.

Zbirati pa mora začeti te sile oni, ki je na vrhu, ker ta mora kot prvi dokazati svojo dobro voljo. Zato se vsaj v sedanjih časih ne bi smeli uveljavljati nobeni pojavi, ki pričajo, da nas sedanji resni časi niso spametovali, temveč da smo ostali to kar smo bili — malenkostni strankarji brez vsakega poleta in brez vsake širše koncepcije.

Izkušnja zadnjih 20 let nam je dokazala, da so bile naše metode upravljanja javnega življenja popolnoma zgrešene. Prav za prav sploh nismo imeli nobenih pravih metod, temveč živeli smo le tako, kakor je naneslo naključje. Na ta način smo izkoriščali tudi svoja naravna bogastva in skrbeli za svoje prometne naprave. Če je komu padlo v glavo, da je ustanovil pri nas tovarno, potem je bila ta ustanovljena. Malo pa se je mislilo na to, katera nam je najpotrebnejša in katera bi nam dajala največ koristi. Moremo celo reči, da smo izkoriščanje naših naravnih bogastev prepuščali v prvi vrsti tujcem in jim dajali k bogatim zaslužkom še masne privilegije. Malo pa smo mislili na to, da bi vse to delo opravili sami ali vsaj po večini sami.

Kadar pa se je le dogodilo, da smo začeli izkoriščati svoja naravna bogastva, smo vedno zalezli v takšen pretiran etatizem, da smo dušili že obstoječa lastna domača podjetja, dočim so nam na birokratski način vodena državna podjetja povzročala toliko stroškov, da se v resnici niso niti izplačala.

Vse to pa se je dogajalo, ker se našim gospodarskim ljudem ni omogočilo pravo sodelovanje pri vodstvu našega gospodarskega življenja. Tisti, ki so najbolj poznali to življenje, niso imeli besede, tem več pa oni, ki se poklicno v gospodarskem življenju sploh niso uveljavljali. To se je dogajalo, čeprav so naši gospodarski ljudje pri vsaki priliki dokazali, da so za konstruktivno delo, da so pripravljeni interesom celote podrediti tudi svoje osebne interese in čeprav so dokazali, da so za so-

delovanje pri javnih gospodarskih vprašanih strokovno absolutno usposobljeni.

Če pa se niso gospodarski ljudje pritegnili k sodelovanju dosedaj, ni s tem rečeno, da se ne bi smeli tudi v bodoče. Ravno nasprotno je res! Ni šlo brez sodelovanja gospodarskih ljudi in je torej treba poskusiti sedaj, da se dela z njimi.

Ustanoviti se mora zato neka osrednja ustanova, ki bo uravnavala naše gospodarsko življenje tako, da bodo varovani interesi gospodarskih stanov, a da bodo varovani tudi interesi države in celote. Ta ustanova naj napravi gospodarski načrt, po katerem se bo

z vsa železno doslednostjo vodila naša gospodarska politika. Na ta način bomo dobili gospodarski načrt, ki ne bo centralističen ali birokratičen, temveč ki bo zajet iz življenja vendar pa kontroliran po ozirih na celoto. Seveda pa v tej osrednji gospodarski ustanovi ne bi smeli biti gospodarski ljudje le figuranti ali pa le iz ene pokrajine, temveč pravi sodelavci, katerih beseda ima polno veljavo. Le na ta način bomo dobili načrt, ki bo ustrezal vsem in ki bo po vsej državi ustvaril zdrave pogoje za napredek.

Danes živimo skoraj tako, kakor da je vseeno, če se dela malo ali mnogo, če se sile našega ljud-

siva polno zaposlujejo ali ne, če dela naša javna uprava prav ali ne. Pri vsej sreči, ki jo imamo in pri vsem bogastvu naše dežele in žilavosti naših ljudi, se vendar tako lahkomišelnost počenjanje ne sme ponavljati brezmejno. Enkrat mu je treba napraviti konec in v današnjih velikih dogodkih še prav posebej! Za idilične čase mirnega razvoja dogodkov po svetu je bila tudi naša idilična lahkomišelnost oprostljiva, danes pa ni več, ker danes je treba z vsa odločnostjo delati, z vsa energijo tekmovali z drugimi in si ustvariti rezerve in sile, ki so dorasle vsaki nalogi. Samo na ta način bo naša bodočnost zagotovljena.

zgradila v Draču izredno mogočne pristaniške naprave, da lahko tu spravi vse svoje jadransko brodogradnjo. Med novimi cestami je najvažnejša in najlepša cesta iz Tirane v Elbasan, med starimi pa rimska cesta iz Drača v Carigrad. Za ureditev tega omrežja je bila ustanovljena posebna družba »Svea« in preskrbljeno posojilo 50 milijonov zlatih frankov po 7 1/2 %. Razen tega je Italija leta 1931. dovolila brezobrestno posojilo 100 milijonov frankov, razdeljeno na 10 let. Kmalu pa je bilo izplačevanje tega posojila ustavljeno, ker se je vlada naslonila na Anglijo in odslovila ostale tuje vojaške inštruktorje.

Leta 1934. pa je sklenila Albanija z Italijo novo pogodbo, po kateri je krila pokroviteljica tudi primanjkljaj proračuna v znesku letnih 9 milijonov zlatih frankov in dala novo posojilo 50 milijonov na 1 % obresti. To posojilo je bilo namenjeno izrečno za kmetijstvo oz. za nabavo italijanskih kmetijskih strojev. Potem je prevzela Italija za 3 milijone še albanski tobačni monopol in odkupila ribiške pravice, pri čemer dobiva Albanija polovico letnega dobička družbe »Pescalbac«.

Najvažnejši za Italijo pa je albanski petrolej, po katerem so segale vse petrolejske družbe. Italija si je zagotovila glavno polje, Devoli pri Valoni, do katere tečejo 73 km dolge cevi. Nova ležišča si namerava odpreti Italija po ureditvi odvoza. S tem se bo proizvodnja znatno povečala. Zadnji čas pa se poudarja tudi pomen albanskih rud, predvsem znatna ležišča bakra, pirita in boksita, pa tudi premoga, ki so se šele pričela izkoriščati.

Značilno je, da kljub temu bogastvu Albanija ni imela aktivne zunanje trgovine. Leta 1937. je znašal njen uvoz 20,3, izvoz pa 10,2 milijona zlatih frankov. Odvisna je torej od tujih kapitalov za investicije. Že pred dvema leti je bil sprejet zakon, da se dovoli prost uvoz tujega blaga in izdelkov samo tistim državam, ki za 70% nakupijo albanskega blaga. Hkrati se je vlada trudila zvišati donos kmetijstva, da ji ne bi bilo treba uvažati žita. Doslej uvažajo ob slabih letinah pšenico in koruzo. Vsa leta pa je Albanija ohranila zlato valuto.

Albanska nafta in Italija

»Deutsche Bergwerks-Zeitung« ceni vse zaloge nafte v Albaniji na samo približno 1 milj. ton. Italija izkorišča doslej 53 vrelcev.

Isti list navaja o pomenu albanske nafte za Italijo sledeče: Po zadnjih podatkih sta narasla v Italiji domači pridelek in predelava nafte, in sicer v dobi januar-februar (v tonah):

	1938	1939
surova nafta	933	1005
bencin	500	793
raf. petrolej	180	433
kurivo	43	71
plinsko olje	40	77

Večino tekočih goriv pa mora Italija uvažati in je že v prvih dveh mesecih letos uvozila 385 tisoč 831 ton surove nafte. Od tega je bilo iz USA 138.853 ton, iz Romunske 78.590, s hol. Antilov 54.471, iz Iraka 28.444, iz Albanije 25.049 ton, iz Irana 3138 in iz vseh ostalih držav 6350 ton. Bencina je Italija v istem času uvozila samo 18.023 ton, od tega 10 tisoč 580 ton z Antilov. Rafinacija je letos napredovala v primeri z lani od 56.338 na 78.188 ton

Namesto industrializacije Slovenije — selitev industriji iz Slovenije

Agrarno pasivna Slovenija more prehraniti svoje prebivalstvo in zaposliti svoj letni prirastek le z industrializacijo dežele in s povečanim tujskim prometom. Glede tujkega prometa kaže statistika, da narašča ta tako malenkostno in pri tem tako zelo negotovo, da ni računati s tem, da bi dosegel tujski promet v doglednem času tak razmah, da bi vidno okrepil gospodarsko silo naše dežele. To pesimistično naziranje je še zlasti upravičeno, kadar vidimo, da države in tudi samoupravne oblasti »pospešujejo« tujski promet le z vedno novimi predpisi in pa z novimi taksami, ki kar nevarno obremenjujejo tujski promet.

Kot edino resno sredstvo za dvig gospodarstva v Sloveniji preostaja torej le industrializacija dežele. Ta je tudi v povojnih letih znatno napredovala, v zadnjem času pa je začela občutno nazadovati in vedno bolj se množe vesti o preselitvi te ali one industrije na vzhod ali jug države. Naši časopisi so to nevarnost tudi pravočasno konstatirali in tudi opozorili našo javnost na nevarne posledice, ki morajo brezpogojno nastati, če se to preseljevanje industrije iz Slovenije v druge kraje države ne ustavi. Kakor pa že dostikrat, tako menda mislijo naši odgovorni činitelji tudi v tem primeru, da zadostuje, če so časopisi nevarnost ugotovili, da pa ni treba storiti nič konkretnega, da se ta nevarnost tudi odpravi. Samo slednje pa je v resnici važno, ker od samega ugotavljanja nevarnosti nima nihče nič.

In tako je položaj naslednji: Listi objavljajo vedno nove vesti o preselitvi enega ali drugega industrijskega podjetja na jug, noben naš javni činitelj pa se ne gane, da bi se nadaljnje preseljevanje industrij preprečilo. Ne stori se niti to, da bi se davčna obremenitev industrij s samoupravnimi davščinami zmanjšala, čeprav je notorično, da je tudi ta eden glavnih vzrokov za beg industrij iz Slovenije. In vendar imajo naše samoupravne oblasti vso možnost, da v tem oziru potrebam industrije ustrezajo. Ni treba storiti nič drugega, kakor da malo reducirajo svoje proračune in da gospodarijo v skladu s svojimi finančnimi silami. A niti to se ne zgodi.

Znova moramo ugotoviti, da naši odgovorni javni delavci, v katerih rokah je politična moč našega naroda, ne posvečajo gospodar-

skim vprašanjem one pažnje, ki bi jo morali in da so zanje še nadalje strogo politična vprašanja največje važnosti. Vsa važnost se polaga le na to, kako bi se utrdila domača moč posameznih političnih skupin in zato so osebna imenovanja še nadalje v ospredju vsega njihovega zanimanja. V resnici pa so vsa ta osebna vprašanja za gospodarsko silo dežele čisto poslarskega pomena in gospodarski položaj Slovenije se zaradi teh imenovanj ne spremeni niti za piko.

Vse drugačne važnosti pa je za vse naše gospodarstvo, če preneha ta ali ona tovarna obratovati v Sloveniji. Samo ena tovarna preneha obratovati in par sto ljudi je brez zaslužka. Če le ena tovarna s 500 delavci preneha obratovati, pomeni to pri najmanjši povprečni mezdi delavca izgubo skoraj pol milijona din na mesec na zaslužku. V enem letu torej izgubo 6 milijonov din. Od teh 6 milijonov din ni živelo le 500 delavskih rodbin, temveč so imeli svoj dobiček tudi kmetovalci, obrtniki, trgovci in industrialci, a tudi naše samouprave, kajti tovarna v obratu je dober davkoplačevalec, če pa je ni več, je tudi tega davkoplačevalca konec.

Zato vendar ne gre, da se vprašanje bega industrije iz Slovenije tako neoprostljivo omalovažuje in če naši odgovorni javni delavci postopajo, kakor da se jih to vprašanje sploh ne tiče. Kaj pa se jih tiče, če je zanje irelevantno, kadar pride 500 ljudi ob zaslužek? Saj politično delo ni na vse zadnje

le v tem, kaj kdo misli o tem ali onem dnevnem javnem vprašanju, temveč tudi v tem, kako ljudje žive, če imajo možnost, da z delom preživljajo sebe in svojece.

Brezbriznost za beg industrije iz Slovenije je zato ne le napačna, temveč nad vse škodljiva in se mora zato čim prej končati. Najbolj neoprostljivo pa je, če kažejo to brezbriznost ljudje, ki imajo od naroda mandat, da se za njegove interese zanimajo in da te interese tudi branijo. Z vso pravico mora javnost od teh ljudi pričakovati živo in uspešno akcijo, da se nekaj pozitivnega ukrene ter stori za ustavitve bega industrije iz Slovenije. Če sami ne vedo, kaj je treba v ta namen storiti, naj vprašajo gospodarske ljudi, ki jih bodo takoj temeljito poučili o vsem potrebnem.

Nikakor pa ne gre, da bi industrializacija Slovenije nazadovala in da bi bilo v Sloveniji vedno manj kruha. Če bi že res bilo tako, da v perifernih krajih ne bi smele biti industrije, potem se naj dá Sloveniji kakšen drug zaslužek, nikakor pa ne sme eksistenčna sila Slovenije padati. Če se selijo industrije iz Slovenije, pa njena eksistenčna sila pada.

Mnogo bolj važno ko vsa osebna in dnevna politična vprašanja je vprašanje zaposlitve prebivalstva in zato mora imeti to vprašanje prednost pred vsemi drugimi, zato morajo naši odgovorni javni delavci delati na to, da z napredkom industrializacije v Sloveniji to vprašanje pozitivno rešijo.

Gospodarski pomen in razvoj Albanije

Ob zadnjih dogodkih se je poudarjalo, da ima Albanija kljub svojemu malemu ozemlju izreden strateški pomen, pa tudi gospodarski pomen. Važno pa je tudi, koliko je Albanija napredovala v času po svetovni vojni pod kraljem Zogujem in večinoma z italijansko pomočjo.

Albanija meri 27.538 km² in je torej le malo manjša ko Belgija, ki ima 30.444 km². Gostota prebivalstva pa dosega v Albaniji komaj 37 duš na km². Razen na Jugoslavijo meji na Grško, od Italije pa jo loči 75 km široka Otrantska ožina. Posesit obahal te jadranske ožine je za Italijo zelo važna,

ker sta ključ vsega Jadranskega bazena. Že leta 1915. si je Italija pridobila Valono in močno utrdila otok Saseno. Neodvisni kralj Zogu pa je l. 1928. še sklenil z Italijo vojaško pogodbo, nakar je investirala Italija velike vsote v zgradnjo albanskih pristanišč in modernizacijo dežele. Od nje pa dobiva razen kmetijskih pridelkov predvsem nafto. Cevi so speljane do Barija, kjer so glavne rafinerije. Splošno pa je 50% vse albanske zunanje trgovine v italijanskih rokah.

Za modernizacijo Albanije je skrbela Italija v zvezi s svojimi strateškimi potrebami. Zato je

bencina itd. Najbolj pa je narasla proizvodnja olja za kurivo, in to od 55.497 na 103.059 ton. V zvezi z veliko porabo nafte v Italiji se razlaga tudi poskus Italije, da bi si popolnoma zagotovila vsa albarska ležišča, ki so jih odkrili tuji vrtaletci vzdolž vse obale. Ze prihodnje leto želi dobiti v Albaniji večje množine nafte, ki bi zadoštovala za pridobitev 240.000 ton bencina.

Zaposlenost delavstva v februarju in marcu

Konjunktorni prirast vseh zavarovancev OUZD-a je znašal v februarju + 2.206 oseb. Največje letne priraste so izkazovale te industrije: tekstilna + 992, industrija za predelovanje lesa in rezbarstvo + 468, oblačilna industrija + 334, hišna služinčad + 317, gradnje železnic, cest in vodnih zgradb + 319 zavarovancev. — Pomembnejše konjunktorne padce zaposlenosti izkazuje dve industriji, in sicer: gozdno-žagarska — 711 in gradnje nad zemljo — 620 zavarovancev.

V sezijskem pogledu se je celotno članstvo OUZD-a dvignilo za 2.641 oseb. Predvsem se je zboljšala zaposlenost v teh industrijah: v gozdno-žagarski za + 800, pri gradnjah cest, železnic in vodnih zgradb za + 684, pri gradnjah nad zemljo za + 402, v tekstilni industriji za + 359 zavarovancev itd. — Pomembnejšega sezijskega nazadovanja pa ni izkazovala nobena industrija.

OUZD v marcu

Pri OUZD je bilo v marcu vseh zavarovancev 59.337, vseh zavarovank pa 36.375, skupno vseh 95.712. V primeri z marcem 1938. je število zavarovancev naraslo za 1781, zavarovank za 1614, vseh pa za 3395.

Tako visokega števila zavarovancev v marcu mesecu OUZD do sledi še ni doživel, kakor je razvidno iz naslednjih števil. Vseh zavarovancev pri OUZD je bilo v marcu leta

1930.	92.489
1931.	86.703
1932.	73.081
1933.	70.794
1934.	74.106
1935.	74.018
1936.	79.447
1937.	86.686
1938.	92.317
1939.	95.712

Naraslo pa je število bolnih za 392 na 3042 ali za 0,31%.

Povprečna dnevna zavarovana meza se je dvignila pri moških za din 1'56 na 28'15, pri ženskah za 0'99 na 20'44 din ali v povprečju za 1'32 na 25'22 din.

Celotna dnevna zavarovana meza je narasla za 207.454 na 2 milijona 413.922 din.

Prijava dolgov in terjatev iz blagovnega prometa s Češkoslovaško

Narodna banka je izdala dne 4. aprila 1939. o gornji prijavi nastopna navodila:

Obveščamo vse pooblaščenice zavode (I. in II.), da morajo informirati vse zainteresirane komitente kakor tudi vse druge osebe, ki bodo zahtevale pojasnila, da morajo takoj pisмено prijaviti pooblaščenim zavodom skupna stanja nelikvidiranih dolgov in terjatev iz blagovnega prometa s Češkoslovaško, ki so obstajala na dan 5. aprila 1939., in to: posebej za Češko in Moravsko, posebej za Slovaško in posebej za Podkarpatsko Rusijo. Istotako morajo vse tvrdke in osebe prijaviti pooblaščenim zavodom tudi količino učinkovitih češkoslovaških kron, ki so jih posedovale na ta dan v državi.

Na podlagi prijav so dolžni pooblaščenici zavodi urediti podatke in poslati pisμένο poročilo Narodni banki najkasneje do 15. t. m. Iz poročila mora biti razvidno:

1. skupni znesek neplačanih dol-

gov za uvoženo blago (posebej za Češko z Moravsko, posebej za Slovaško in posebej za Podkarpatsko Rusijo), urejeno po veljavah, na katere se glase fakture;

2. skupni znesek neplačanih terjatev za izvoženo blago v Češkoslovaško, urejeno in ločeno na isti način kot dolгови;

3. skupni znesek učinkovitih češkoslovaških kron s specifikacijo, iz katere naj bo razvidno:

a) skupni znesek učinkovitih bankovcev v kosih po 50'—, 100'—, 500'—, 1000'— in 5000'— češkoslovaških kron;

b) skupni znesek učinkovitih bankovcev v kosih po 10'— in 20'—

kron in eventualna količina kovane denarja.

Da bi se dobila točna slika o stanju dolgov in terjatev kakor tudi o natančnem stanju učinkovitih češkoslovaških kron, morate opozoriti vse zainteresirane, da smejo prijavo izvršiti le pri enem pooblaščenem denarnem zavodu.

Zdravstveni sklad preveč obremenjuje gospodarstvo

S pravilnikom naj se omilijo njegove največje trdote

Ceprav smo že obširno poročali o najnovejšem zdravstvenem skladu, smatramo vendarle za potrebno, da še v nekaj besedah opozorimo na veliko davčno obremenitev, ki je s tem fondom zadela gospodarstvo. Pri tem ponavljamo odlične razloge, ki jih navaja Centrala industrijskih korporacij v eni svojih zadnjih okrožnic proti temu fondu. Med drugim pravi:

V prvi vrsti je z načelnega stališča proračunske tehnike in finansiranja javnih potreb zelo nevarno za interese celote, če se izdatki za določene namene (v primeru sanitetnega fonda materialni izdatki bolnišnic, zdravilišč, kopalnišča in podobno) izdvoje iz drž. proračuna z ustvarjanjem posebnih fondov s posebnimi dohodki. Na ta način se izgublja nujno potrebni sistematični pregled državnega gospodarstva. Zlasti pa je napačno, če se kot dohodki takšnih fondov (kakor pri zdravstvenem skladu) predvidevajo čisto fiskele davščine, ki niso v prav nobeni zvezi s poslovanjem fonda. Za fiskele davščine je edino mesto v državnem proračunu, ker je neizogibno potrebno, da se fiskele politika države vodi z enega samega mesta, t. j. iz finančnega resora. To mesto mora voditi vse fiskele vire države in te dohodke razdeliti med druge resore s proračunsko določeno razvrstitvijo kreditov. Samo na ta način je mogoče pregled o umestnosti javnih davščin, o možnosti njih pobiranja z ozirom na davčno moč gospodarstva ter o racionalnem izkoriščanju te sile. Znova opozarjamo na naša izvajanja o nevarnosti sistema, po katerem skuša vsak resor za sebe s posebnimi davščinami izkoriščati davčno silo ljudstva.

Kar se pa tiče samih davčnih dohodkov zdravstvenega sklada, pripominjamo naslednje:

1. V točkah 2. in 6. § 5. se predvidevajo takse na kozmetična sredstva, na uvožena zdravila, dezinfekcijska in dezinfekcijska sredstva kot doklada na vse obrate, ki proizvajajo in prodajajo kozmetična sredstva, in sicer v višini do 30% odmerjenega davka.

Uredba ne označuje, kateri predmeti naj se smatrajo kot kozmetična sredstva. Mislimo, da se tu misli le na sredstva za olepšavanje, ker si ne moremo misliti, da bi bila namera obremenjevati sredstva, ki služijo vzdrževanju čistosti in higijene, kakor so to: vse vrste mil, past, krem, praška in vode za čiščenje zob in za higieno ust, sredstev za pranje las itd.

Fiskele obremenitev povzročajo podražitev dotičnih predmetov ter otežkočuje njih prodajo in potrošnje, dočim je s stališča higijene želeto, da so ti predmeti ljudstvu čim bolj dostopni, zlasti v naši državi, kjer je potrošnja teh predmetov sorazmerno majhna. Poleg tega opozarjamo še na to, da so sedaj milo in druga sredstva za čistost in higieno že itak pretirano obremenjena z državnimi in samoupravnimi davščinami.

Zato prosimo, da se v pravilniku za izvrševanje uredbe izrečno pojasni, da se kot kozmetična

sredstva po toč. 2. § 5. smatrajo samo »sredstva za olepšavanje«, ne pa tudi sredstva za ohranjanje čistote in higijene, kakor so to vse vrste mil, past, krem, praška in vode za čiščenje zob in ust.

Kar se tiče 30% doklade od odmerjene davčne osnove na obrate, ki proizvajajo ali prodajajo kozmetična sredstva pripominjamo: Ta doklada naj bi se pobirala od pridobnine oz. od družbenega davka obratov, ki proizvajajo ali prodajajo kozmetična sredstva, in sicer samo kozmetična sredstva, ki se uporabljajo za olepšavanje. Kolikor pa je nam znano, ni v vsej državi niti enega podjetja, ki bi proizvajalo ali prodajalo izključno samo kozmetična sredstva za olepšavanje. Ta sredstva se večinoma proizvajajo in prodajajo kot postranski posel poleg proizvodnje in prodaje drugih predmetov, ki ne podlegajo obremenitvi po toč. 2. odst. 1.

Ce torej podjetje poleg kozmetičnih sredstev za olepšavanje proizvaja tudi druge predmete, potem se doklada ne sme pobirati od vse pridobnine oz. vsega družbenega davka, temveč samo od onega dela pridobnine oz. družbenega davka, ki sorazmerno odgovarja proizvodnji in prodaji kozmetičnih sredstev za olepšavanje. Določiti je torej treba poseben ključ za določitev osnove za doklado, o kateri je govor, n. pr. v sorazmerju s prometom sredstev za olepšavanje v primeri s skupnim prometom podjetja.

Kar se tiče višine doklade, moramo opozoriti na to, da njena višina v uredbi ni določena, temveč samo maksimirana. Uredba vsebuje samo pooblastilo, da se določi v mejah do 30%, nikakor pa ne, da bi morala znašati najmanj 30%. To se naj pri izdaji pravilnika upošteva.

Ker sta že itak trgovina in proizvodnja visoko obremenjeni, predlagamo, da se pobiranje te doklade opusti, to tudi zato, ker bi bilo njeno plačevanje zelo komplicirano. Če pa to ne bi bilo nikakor mogoče, potem naj ne znaša več ko 1%, pri tem pa je treba davčne oblasti posebej opozoriti, da se plačuje ta doklada samo od onega dela pridobnine ali družbenega davka, ki odgovarja prometu s sredstvi za olepšavanje v primeri s skupnim prometom podjetja.

Politične vesti

Nenadoma je presenetila svet vest, da so italijanski državljani začeli zapuščati Albanijo, da je pretrgan značni promet med Albanijo in Italijo in da je zahtevala rimska vlada od albanske vlade in kralja Zoga ultimativno izpolnitev nekih zahtev.

Ker je albanska vlada te zahteve zavrnila, je prišlo pred albansko obal nad 150 italijanskih ladij, ki so pod zaščito ladijskih topov ter 400 letal izkrcale čete v Valoni, Draču, Sv. Ivanu Meduanskem in Lješiu. Albanske čete so ponekod dale odpor in tako so bili zlasti v Draču krvavi boji. Vendar je bila premoč italijanske vojske tako velika, da pravega odpora maloštevilna in slabo opremljena albanska vojska ni mogla dati. Italijanska vojska je hitro zasedla tudi druga

Po toč. 7. odst. 1. § 5. uredbe se mora pobirati zdravstvena doklada v višini do 30% skupnega zneska neposrednih davkov, ki ga predpisuje finančno ministrstvo začasno ali stalno na skupni neposredni davek ali na njegove posamezne oblike ter po predlogu ministra za socialno politiko in ljudsko zdravje.

Ta doklada naj bi obremenila vse davčne zavezance. Opozarjamo, da se že sedaj v vseh banovinah pobirajo posebne zdravstvene doklade v višini od 5 do 10%. Poleg tega znaša banovinska doklada od 20 do 50%. Skupno znašajo banovinske doklade od 25 do 95%. Poleg tega se pobirajo še občinske doklade, ki se gibljejo navadno med 50 in 200%. S finančnim zakonom za l. 1939/40. se je uvedel poseben dodatek za fond narodne obrambe, ki znaša povprečno od 20 do 25%, a se vzhpe tudi do 33 in 40% vseh davkov. Ti našteti davki pač zadostno jasno dokazujejo, da je naganje se novih davčnih bremen z zdravstvenim skladom za naše gospodarstvo preveliko breme.

Glede doklade na naravne in umetne mineralne vode opozarjamo, da se od njih že plačuje banovinska trošarina, ki znaša za steklenice do 1 litra od 0'20 do 0'50 din, za steklenice od 1 do 2 litrov pa od 0'30 do 1 din. Poleg tega se plačuje od mineralnih vod še občinska trošarina. Ze sedanja obremenitev mineralnih vod je povzročila zmanjšanje potrošnje. Če bi sedaj obveljala še nova obremenitev, potem bi potrošnja mineralnih vod še bolj padla.

Prav tako napačna pa je tudi davščina, ki se uvaja s sanitetnim skladom za bivanje v hotelih in prenočiščih. Vsi javni faktorji si vendar prizadevajo, da se dvigne tujski promet, s podražitvijo prenočnin pa se tujski promet prav gotovo ne bo dvignil.

Iz vseh teh razlogov je jasno, da pomeni sedanja uredba o ustanovitvi sanitetnega fonda mnogo pretežno obremenitev gospodarstva ter se naj zato s pravilnikom omilijo vsaj glavne trdote uredbe. Seveda pa bi bilo najbolj umestno, če bi se uredba razveljavila, ker ni v korist dobrega državnega gospodarstva, če se v preveliki meri uvaja gospodarjenje s fondi.

Pravico, da lahko vsak čas zasede strateško važne točke in da dobi nadzorstvo nad vsemi javnimi napravami, utrdami in vojaškimi ustanovami Albanije. Italijanski državljani bi naj imeli iste pravice ko albanski ter bi mogli biti tudi poslanci in ministri. Zun. ministrstvo naj bi Albanija odpravila in bi prevzela njeno zunanjo politiko Italija. V vseh ministrstvih bi bili italijanski gen. tajniki. Italijanski poslanik v Tirani bi bil član albanske vlade, albanski v Rimu pa član rimske vlade.

Zun. min. grof Ciano je prišel na letalu v soboto dopoldne v Tirano, kjer se je z albanskimi veljaki, ki so ostali v Tirani, dogovoril o sestavi nove albanske vlade. Nova začasna vlada v Tirani je proglasila kralja Zoga za brezpravnega ter odredila njegovo aretacijo, ker da je veleizdajalec.

Kakšne so bodoče namere Italije v Albaniji, še ni čisto jasno. Po vesteh nekkih listov namerava Italija spremeniti Albanijo v svoj protektorat. Na drugi strani pa se z italijanske uradne strani zatrjuje, da Italija ne namerava izvesti v Albaniji nobenih večjih sprememb, temveč da gre le za spor med rimsko vlado in kraljem Zogom.

Zasedba Albanije po italijanskih četah je naravno napravila po vsem svetu najgloblji vtis, zlasti v Franciji, Angliji, Balkanu in v muslimanskem svetu. Angleška vlada je razpravljala o zasedbi Albanije ter sklenila, da odpošlje v Rim proti zasedbi protestno noto. V njej bo naglasila, da je zasedba v nasprotju z angleško-italijanskim sporazumom, ki jamči za ohranitev statusa quo v Sredozemskem morju. Vojne ladje angleškega sredozemskega brodogoja so v strogi pripravljenosti ter so preklicani vsi dopusti. Vse angleške bojne ladje so odšle iz italijanskih pristanišč.

O velikih vojaških pripravah Italije na Dodekanezu poročajo angleški listi. Tako je otok Leros spremenjen v močno oporišče za letala in podmornice. Vsak dostop je tujcem na otok prepovedan.

Okupacija Albanije po italijanskih četah bo skoraj končana. V albanskih gorah je prišlo ponovno do bitk med italijanskimi četami in Albanci.

Med Romunijo in Turčijo je bil dosežen popoln sporazum o medsebojni pomoči obeh držav, če bi bila katera od njih napadena od katere balkanske države. V zvezi s to pogodbo se zlasti imenuje Dobruđa.

Poljski zunanji minister Beck se je vrnil iz Londona v Varšavo skozi Berlin, a se v Berlinu ni ustavil. V vlaku ga je obiskal poljski poslanik v Berlinu in mu poročal o tekočih vprašanjih. V Varšavi so priredili Becku velik sprejem. Rezultat Beckovega potovanja se označuje takole: Sklenjena je pogodba o vzajemni pomoči med Veliko Britanijo in Poljsko, ki stopi avtomatično v veljavo, če bi bila ena obeh držav napadena. Pogodba zavezuje tudi angleške dominione. Nadaljujejo se pogajanja za sklenitev enake pogodbe tudi med Poljsko in Romunijo. V ta namen skuša doseči Poljska rešitev vseh sporov med Madžarsko in Romunijo.

Anglija je razširila svoje jamstvo tudi na Grčijo in bo jamčila tudi za meje Romunije in Turčije.

Nemški listi nadaljujejo svojo kampanjo proti poljski vladi in Poljski. Naglašajo, da se je poljska vlada izneverila načelom Pilsudskega, ki je pred 5 leti sklenil pogodbo z Nemčijo. Nadalje pišejo listi, da je Nemčija zahtevala od Poljske samo to, da dovoli avtomobilsko cesto s pravico eksteritorialnosti skozi poljski koridor, neke večje pravice Nemčije v Gdansku ter nekaj malega poljskega ozemlja. Namesto pa, da bi se Poljska o tem pogajala, kar da je bila po pogodbi z Nemčijo dolžna, je mobilizirala del vojske in se obrnila v London. Nemški listi groze Poljski, da bo doživela isto usodo ko Češka, če se bo oddaljila od Nemčije. Nemški listi — in z njimi tudi italijanski — naglašajo, da Nemčija ne bo čakala, da organizira Anglija blok proti Nemčiji. Nemčija bo ta blok prebila.

Politična napetost se je zaradi zadnjih dogodkov zelo povečala, da je postala že prav nevarna in grozeča. Italija je mobilizirala nove letnike in ima sedaj pod zastavo že 15 letnikov. Po francoskih vesteh ima Italija že 3 milijone mož pod orožjem. Francija je odredila mobilizacijo v istem obsegu ko v septembru, da se morejo vsa Maginotova linija in vse utrdbe Francije popolnoma zasesti. — Iz Nemčije poročajo o velikih koncentracijah nemških čet na poljski meji. Tudi južna meja Nemčije je zasedena od vojaštva. — Poljska je odredila vse potrebne varnostne protukrepe. Zahtevo Nemčije, da demobilizira, je odklonila. — Tudi Nizozemska je začela mobilizirati, prav tako pa tudi mnoge druge države.

Denarstvo

Poštna hranilnica v marcu

V marcu se je število vlagateljev povečalo za 4173 na 544.249. Vloge so znašale koncem marca 1359 milijonov din.

V čekovnem računu je bilo odprtih 45 novih računov ter je njih skupno število naraslo na 25.921. Promet po teh računih je znašal 8,2 milijona din. Brezgotovinskega prometa je bilo 56,92%. Vloge po čekovnih računih so znašale 1,550,5 milijona din. Koncem februarja so znašale še 1697 milijonov din, v marcu 1938. pa 1798 milijonov din.

Narodna banka za Češko in Moravsko

Z odobritvijo eksekutivne oblasti je praška vlada sklenila ustanovitev Narodne banke Češke in Moravske v Pragi, ki je naslednica prejšnje Češkoslovaške narodne banke. Delokrog slednje banke je s 13. marcem na Slovaškem, Podkarpatski Rusiji ter izven mej sedanjega protektorata prenehal. Ves denar, bankovci, drobiž v papirjih in kovanci, ki je bil izdan po 13. marcu izven mej protektorata, nima nobene obveznosti za novo Narodno banko Češke in Moravske. Kako se bodo uredile pravne obveznosti bivše Čsl.-narodne banke ter nove Narodne banke proti pokrajnam izven protektorata, se bo odobrilo kasneje s posebnim dogovorom.

Nova slovaška valuta

Prvotno se je poročalo, da bo Slovaška imela čisto novo valutno enoto »orek«, ki bo vreden deset bivših Kč, po drugih vesteh pa le 1 Kč. Sedaj se poroča, da so bile te vesti netočne. Slovaška bo ohranila dosedanjo valutno ediničo, ki bo enaka 1 bivši Kč in torej enaka 10 fenigom. Na Slovaškem se bodo zaenkrat še nadalje uporabljali stari češkoslovaški bankovci, toda s posebnim pretiskom, ki bo označeval, da je to slovaški denar.

Nova slovaška Narodna banka bo v najožjem stiku z Reichsbankom, ki bo za Slovaško izdelala tudi vse devizne in valutne predpise, da bo Slovaška dejansko glede deviznega in valutnega poslovanja eno ozemlje z Nemčijo.

Kako se bodo razdelile zlate rezerve bivše Češkoslovaške narodne banke, je sedaj še negotovo. Posebna težava je v tem, ker je velik del teh rezerv v Londonu pod zaporo.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

»Službeni list«

kr. banske uprave z dne 5. aprila objavlja: Ukaz o preimenovanju nekaterih občin v dravski banovini — Odločbo o sedežu in teritorialni pristojnosti oddelkov kontrole mer — Dopolnitev pravilnika o natančnejših določbah za avtorsko pravno posredništvo — Popravek v poslovnem redu disciplinskega sveta inženirskih zbornic — Telefonski promet z Italijo — Razglas o proračunu mestne občine celjske za l. 1939./40. — Pravilnik o skladu za izvajanje regulacije v mestni občini celjski — Razglas o proračunu mestne občine Ptuj za l. 1939./40. — Uradne objave Narodne banke (navodila glede terjatev iz izvoza v Švico, navodila o neposrednem izdajanju potrdil izvoznikom po pooblaščenih denarnih zavodih).

Evropski lesni trg v I. četrtletju 1939

Zadnji »Internationaler Holzmarkt« je objavil naslednji članek o položaju na evropskem lesnem trgu v I. četrtletju 1939.:

»V svojem letnem poročilu za l. 1938. smo napisali: »Ce bi se vzdržala poraba v posameznih državah vsaj v tem obsegu ko v zadnjih dveh mesecih, potem bi že to pomenilo, da se bodo spomladi sklenile večje kupčije.«

Dogodki so nam dali prav. Čeprav se ob novem letu kupčija sploh še ni začela, temveč se je moglo nasprotno še vedno govoriti o nekem nazadovanju kupčije, so vendar bile te v februarju in marcu tako živahne, da so lesne prodajne številke tako skandinavskih dežel ko tudi vseh drugih držav, ki pošiljajo les skozi baltiška pristanišča, dosegle vseskozi zadovoljivo višino.

Do 31. marca sta Švedska in Finska prodale po 250.000 standardov iglastega rezanega materiala, kar znaša skoraj 40 odstotkov vsega letošnjega izvoza. Isto prodajno količino bo najbrže dosegla tudi Rusija.

Na Poljskem, za katero pomeni prvo četrtletje vedno glavno prodajno sezono — zlasti za promptne dobave, ker so v tem času ruska in severna pristanišča zaradi ledu zaprta — so razmere še nekoliko bolj ugodne. Poznavaledi namreč cenijo, da je Poljska prodala že 50 odstotkov letošnje proizvodnje iglastega lesa. Poljski državni gozdovi so bili pri teh prodajah prav zelo udeleženi.

Velika udeležba Nemčije pri lesnih kupčijah

Udeležba Velike Nemčije na evropskem lesnem prometu je letos posebno velika. Politična aktivnost, ki gre roko v roki z gospodarskim napredkom, zahteva kljub izkoriščanju lastnih lesnih rezerv do skrajnosti vedno nove pošiljke tujega lesa. Pri lesnih kupčijah Finske je bila Nemčija v I. četrtletju odločilno soudeležena in tudi s švedskimi tvrdkami je sklenila prav znatne kupčije.

Enako je iz Poljske nabavila Nemčija znatne lesne količine, prav pomembne že sklenjene kupčije pa še čakajo na izvršitev. Poleg tega bo najbrže zahtevala preskrba memlskih žag z okroglim lesom še nove kupčije.

Tudi v latviškem izvozu lesa igra Nemčija pomembno vlogo. Dogovor, ki je bil sklenjen v Rigi med nemškimi in latviškimi lesnimi krogi, priča o tem dovolj jasno.

Se mnogo pomembnejša pa je vloga Nemčije za razne osrednje evropske lesne izvozne trge. Češko-moravski protektorat bo pač oddal svoje lesne proizvode predvsem v Nemčijo. To velja tudi za Slovaško. Za Jugoslavijo je bil nemški trg že v vseh zadnjih letih eno najbolj važnih tržišč. Tudi iz Romunije se bo po zadnji nemško-romunski trgovinski pogodbi izvoz romunskega lesa v Nemčijo povečal.

Lesni nakupi zapadno-evropskih držav

Ker so bile lesne zaloge v evropskih zapadnih državah ob koncu leta pod normalo ter so se v obeh prvih dveh mesecih letošnjega leta še bolj skrčile, so morale uvozne tvrdke brez ozira na razmere na trgu v pospešenem tempu nakupovati les.

Anglija je v prvem četrtletju 1939 kupila približno 1 milijon standardov iglastega rezanega lesa, in sicer znatne količine za promptno dobavo, kar je prišlo v dobro zlasti kontinentalnim dobavnim firmam. Pa tudi pri nakupih švedskega in finskega lesa

je Anglija udeležena v največji meri. Tudi ruska prodajna kampanja je bila letos živahnejša.

Tudi Nizozemska se je podvzela, da si zagotovi potrebne količine lesa. Morda ni napačno mnenje, da je že polovica njene letne potrebe krita. Celo Belgija, ki izkazuje še skromno potrošnjo, je nakupila na severu večje količine in tudi Francija je bila soudeležena v mednarodni lesni kampanji, čeprav v skromnejšem obsegu.

Cene so višje

Čeprav bi bilo pretirano govoriti o izraziti hosi na evropskem lesnem trgu, je vendar resnica, da so bile kupčije sklenjene po višjih cenah, kakor pa so veljale v jeseni 1938. Skandinavski prodajalci so že več mesecev vodili politiko trdnih cen ter vse ponudbe za nižje cene odklonili. Zlasti se nanaša korektura cen navzgor na smreko, dočim je bor tudi pridobil na ceni, a ne v tej meri.

Tudi Rusija je letos vodila mno-

go bolj trdno politiko cen ter je Eksportles svojo prvo ponudbeno listo kljub zvišanim cenam preklical in nato izdal drugo listo, na kateri so bile cene znova zvišane, in sicer za približno 10 šilingov. Tudi teh 75.000 standardov lesa po zvišani ceni je bilo takoj prodanih. Prav tako so bile sklenjene poljske in baltiške kupčije po višjih cenah.

Neko negotovost povzročila na evropskem lesnem trgu še vedno ponudba kanadskega lesa. Dočim so bile prodajne cene za vse vrste evropskega lesa, če že ne dvigajoče, pa vsaj trdne, se ponuja kanadski les po raznih cenah. Celo takrat, ko je Rusija zvišala svoje cene, se je ponujal kanadski les po nižjih cenah. Pri tem pa je Kanada dobavila največ lesa, samo v januarju 1939 nič manj ko 420.000 kubičnih metrov.

Za prihodnje mesece je računati z mirnejšimi nakupi evropskih lesnih potrošnikov, ker je najnujnejša potreba že pokrita. Čakali bodo, da se razmere na trgih razvijejo v to ali ono smer.

Navodila Narodne banke

Izdajanje potrdil izvoznikom po denarnih zavodih

Narodna banka je izdala pod dev. št. 33 z dne 2. marca 1939. zavodom, pooblaščenim za poslovanje z devizami in valutami, tale navodila:

»1. V želji, da olajša izdajanje potrdil izvoznikom, pooblaščenim zavodom pa omogoči, da postrežejo svoje komitente z izdajanjem potrdil neposredno, je Narodna banka sklenila, da smejo pooblaščenim zavodom izdajati potrdila za tele predmete: aluminij, antimon, polenovka, baker, bakrena ruda-koncentrat, izdelki iz bakra, boksit v kosih in v prahu, vosek, volna, železo za obroče, železo, staro, železna žlindra, železna ruda, glicerini, surovi, gumi, surovi, cedika (drevesni klej), oves, juta, surova, kositer (cin), kavčuk, kvebraho, kože goveje, predelane, kože strojene, svetle (blank), kože strojene, vratovi, kože strojene, poplati v hrblnih kosih (kruponih), kože strojene, odrezki od poplatov, kože strojene, telečje in goveje, kože surove, velike, kože telečje, predelane, kokosovo olje, konoplja, koruza, loj, manganova ruda, oljke, presne, rudninska olja, nikelj, svinčeva žlindra, svinčeva ruda, svinec, orehovina, odpadki od tkanin, bombaževa vlakna, domača, bombaževi odpadki, piritova ruda, piritova flotacijska ruda, drage kovine, preje od umetne svile, preje iz volne, preje iz jute, bombaževe preje, pšenica, rafija, ribje olje, buče semenje, deteljno semenje, kameni premog, oljnati plodi, feromangan, ferosilicij, hrastovi pragovi (šliperji), cink, cinkov koncentrat, cinkova ruda, celuloza, jeklo, plemenito in specialno, soliter (amonijev nitrat), špirit, denaturiran, špirit, rafiniran, vse vrste malih surovih kož, melasa, obrezine od sladkorne pese, odpadki od konoplje (otre).

Predhodno odobritev Narodne banke si morajo priskrbeti pooblaščenim denarnim zavodom za vsak primer posebej. Potemtakem se prejšnje določbe, da se morejo dvigati potrdila za nekatere predmete, ki so zgoraj navedeni, samo pri Narodni banki, nadomeščajo s temi navodili.

2. V ta namen naj pošiljajo zavodi Narodni banki prošnje za izdajo potrdil, katerim naj prilože tudi pismeno izvoznikovo zavezo in tudi navedejo vse podatke, zlasti pa: vrsto (po imenovanju carinske tarife oziroma cenikov mi-

nistrstva za finance), množino, vrednost blaga, ki naj se izvozi, državo, v katero naj se izvozi, tvrdko izvoznika, inozemsko tvrdko, kateri je blago prodano, ob enem s potrdilom zavoda, da mu je znano, da se ta tvrdka res bavi z izvozom te vrste blaga.

3. V dopisu, ki se pošlje Narodni banki, naj jo zavod pooblasti, da ga obremeni za vrednost potrdila v zirovnem računu s 1/2‰ kot manipulacijsko provizijo.

4. Za Kombinat Trepče in Družbe Bor si pridružuje Narodna banka še dalje pravico, da sama izdaja izvoznika potrdila, kakor tudi za tista podjetja, s katerimi je sklenjen v tem pogledu poseben aranžma.

5. V potrdila za izvoz zgoraj navedenih predmetov kakor tudi za tiste, za katere bi se poslej predpisal podoben postopek, morajo zavodi vselej zapisati številko in datum pooblastila Narodne banke, po katerem je potrdilo izdano.

6. Zavodi se opozarjajo, da so odgovorni za resničnost navedenih podatkov kakor tudi za primere, če predlože Narodni banki prošnje za take osebe ali naprave, pri katerih so mogoče devizne zlorabe.«

Izvoz v neklirinske države

Narodna banka je nadalje izdala naslednje navodilo.

»V zvezi z okrožnico dev. št. 33 z dne 2. t. m. in dev. št. 38 z dne 8. t. m. Vas obveščamo:

1. da smete izdajati potrdila tudi za izvoz predmetov, naštetih v teh okrožnicah, brez predhodne odobritve Narodne banke, če gre za izvoz v neklirinske države in plačilo v celoti s prostimi devizami;

2. da ste pri izdajanju izvoznikovih potrdil dolžni, strogo gledati na to, da smejo jemati potrdila za izvoz posameznih predmetov samo tvrdke, ki se po protokoličiji in značaju svojega poslovanja bavijo s trgovino predmetov, ki naj se izvozi. Prav tako smete izdajati potrdila samo protokoličiranim tvrdkam, ki so Vam znane kot solidne in korekne;

3. da se sploh ne obračate do nas za odobritev v primerih, ko naj se izvozi v klirinsko državo kateri koli omenjenih predmetov, ki se smejo po veljavnih predpisih izvažati samo za proste devize.«

Tako d ober tek vzbuja

naravna Rogaška slatina, da so se po zgodovinskih podatkih prebivalci okolice za časa lakote v 30letni vo ni izogibal, piti to vodo, ker jim je povzročila prevelik tek.

Nabava surovin iz neklirinskih držav

Narodna banka je s sodelovanjem drugih ustanov po informacijah »Jug. Kurirja« sklenila, da bo dovoljevala iz neklirinskih držav nabavo surovin, katerih uvoz je pod kontrolo, na bazi kompenzacij. Industrije bodo mogle na tej podlagi nabaviti 100% potrebne jim surovine. Razliko, ki bi je za uvoz kontrolni odbor ne dovolil, morejo nabaviti industrije na podlagi kompenzacij za lastne proizvode. Prošnje za nabavo surovin iz neklirinskih držav na podlagi kompenzacij se morajo vlagati pri uvoznem odboru Narodne banke. Baje bo s tem vprašanje oskrbe naše industrije s surovinami znatno olajšano.

Dobave - licitacije

Predelava stare bronaste žice v novo žico. Direkcija pošte v Ljubljani razpisuje oddajo predelave 5787 kg stare bronaste žice in bakrenih odpadkov v novo silicium bronasto žico, 2,5 mm, z neposredno pismeno pogodbo na dan 14. aprila 1939. Pogoji po dnu 30 — v pisarni direkcije, Sv. Jakoba trg št. 2, I. nadstropje, soba št. 41.

Štab odseka za utrjevanje na Vrhniki sprejema do 15. aprila ponudbe za dobavo 145 m betonskih cevi.

Štab mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 17. aprila ponudbe za dobavo raznih fotografskih potrebščin in materiala; 28. aprila bo licitacija za dobavo raznega lanenega in konopnega platna.

Kaknu sprejema do 19. aprila ponudbe za dobavo raznega električnega materiala, črne železne pločevine, jermenov, žice za parket, kolomaza, masti za kopita, naftalina, državej iz stisnjenega papirja za pile ter popravilo teodolita.

LICITACIJE:

Dne 13. aprila bo pri Štabu za utrjevanje v Ljubljani pismena licitacija za napravo električnega voda visoke napetosti in dne 25. aprila za dobavo večje množine opeke in žlebnjakov.

Dne 15. aprila bo pri Štabu za utrjevanje v Ljubljani licitacija za dobavo raznih gum za avtomobile in akumulatorejev.

Direkcija državnega rudnika v Dne 20. aprila bo pri upravi zavoda »Čačak« v Čacku licitacija za dobavo 32 kotlov po 261 s poklopci.

Dne 22. aprila bo pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Somboru licitacija za oddajo gradbenih in obrtniških del za dograditev enonadstropne zgradbe okrožnega urada.

Dne 25. aprila bo pri ekonomskem oddelku generalne direkcije drž. železnic v Beogradu licitacija za dobavo papirnatih trakov za brzinomere, raznega tapetniškega materiala in krovnega platna. 26. aprila bakrene pločevine, spojnih cevi, železnih vijakov in zatičkančev; 27. aprila dvoosnih in štiroosnih potniških vagonov in dne 1. maja raznega tekstilnega materiala.

Dne 27. aprila bo pri štabu zrakoplovstva vojske v Zemunu licitacija za dobavo motociklov s prikolicami.

Dne 28. aprila bo pri Upravi državnih monopolov v Beogradu licitacija za dobavo 6500 kg gumiarabike za znamkovalnico.

V generalni direkciji drž. železnic je bila prva ofertna licitacija za nabavo 860 vagonov kokska in premoga. Za nabavo sta se potezali dve češki in dve nemški firmi. Nemška podjetja so ponudila belgijski koks namesto nemškega, ker da je ves nemški koks rezerviran za nemška domača podjetja. Zanimivo je, da je bila na licitaciji najnižja ponudba za približno 10% dražja od najcenejše lanske.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Trgovinski register

Vpisale so se naslednje firme:

Julio Meinl, d. d., podružnica Kranj. Tvrdka je podružnica pri okrožnem sodišču v Zagrebu protokoliranega glavnega zavoda enakega imena. Delniška glavnica znaša 8.100.000 din in je razdeljena na 4050 delnic po 2000 din. Za podružnico v Zagrebu so upravičeni podpisovati: Meinl Julio, Kafka Gustav, oba člana upravnega odbora družbe, Ivan Marinov, prokurist družbe, vsi v Zagrebu.

Manufaktura Novak, družba z o. z., Ljubljana. Osnovna glavnica znaša 200.000 din ter jo je vplačal v gotovini Novak Franjo s 60 tisoč din, 140.000 din pa v različnem manufakturnem blagu. Poslovodja Franjo Novak, trgovec v Ljubljani.

Rad, trgovska tehnična družba z o. z. (tudi srbohrvatsko besedilo), Ljubljana. Obratni predmet: Trgovina in montaža tehničnih proizvodov ter trgovina industrijskih in zemeljskih proizvodov, zlasti tudi zastopanje domačih in tujih industrijskih ter trgovinskih podjetij in posredovanje v finančno-trgovinskih in industrijskih poslih. Osnovna glavnica v višini 200.000 din je vplačana v gotovini. Poslovodje: inž. Dušan Vragović, Beograd, Josip I. Glaser, zasebni uradnik v Beogradu in inž. Branko Vajda v Ljubljani. Družbo zastopata po dva poslovodje kolektivno ali pa po en poslovodja in en prokurist kolektivno.

Radio-Maribor, družba z o. z., Maribor. Obratni predmet: 1. trgovina z radio-aparati in njihovimi sestavnimi deli, elektrotehničnim in tehničnim blagom, športnimi predmeti, kolesi in motornimi vozili na drobno in debelo, propaganda za to blago in prevzemanje zastopstev, 2. preskušanje in popraviljanje, sestavljanje in montaža vseh v stroko spadajočih aparatov in naprav ter iskanje in odstranjevanje radijskih motenj, 3. strokovna delavnica. Osnovna glavnica 300.000 din, vplačano je 200.000 din. Poslovodji: Salomon, Karl in Josip Janžekovič, oba v Mariboru. Firmo zastopata oba poslovodji kolektivno. Hkrati se izbriše reg. zadruga z o. z. »Radio Maribor«, ker se je preosnovala v družbo z o. z.

Hartner Ferdinand, Murska Sobota. Obratni predmet: trgovina z lesom, gradbenim materialom in kurivom na debelo.

Joško Povh, Novo mesto. Obratni predmet: predilnica.

Kaudek Leopold, Smolnik, občina Ruše. Obratni predmet: trgovina z lesom.

Občni zbori

II. izredni občni zbor Gostilničarske pivovarne d. d. Laško ne bo 14. aprila, temveč 27. aprila ob 10. dopoldne v dvorani hotela »Henke« v Laškem. Na dnevnem redu je tudi sprememba pravil. Pravico glasovanja imajo samo oni delničarji, ki deponirajo svoje delnice pri Gostilničarski kreditni zadrugi v Ljubljani najpozneje do 22. aprila opoldne.

Autoprometna zadruga z o. z. v Ljubljani ima V. redni občni zbor 19. aprila v sejni dvorani Kmetске posojilnice ljubljanske okolice v Ljubljani.

14. redni občni zbor delničarjev Hipotekarne banke jugoslovan-

skih hranilnic bo v sredo 26. aprila ob 11. v prostorih banke na Kralja Petra trgu. Delnice je treba položiti vsaj pet dni pred občnim zborom.

X. redni občni zbor tvrdke »Metalno akcionarsko društvo« v Ljubljani bo v četrtek 27. aprila ob 11. v poslovalnici tvrdke na Masarykovi cesti 12. Delnice treba položiti vsaj šest dni pred občnim zborom, in sicer pri Kreditnem zavodu za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Prometni zavod za premog, d. d. ima svoj 18. redni občni zbor dne 27. aprila ob 11. v svojih poslovnih prostorih na Miklošičevi cesti. Delnice treba položiti vsaj šest dni pred občnim zborom.

Salus, d. d. v Ljubljani ima svoj 18. redni občni zbor v petek, dne

28. aprila ob 17. v družbeni pisarni. Deset delnic upravičuje do 1 glasu. Delnice je treba položiti vsaj do 23. aprila.

Redni občni zbor delničarjev »Lokalne železnice Kranj—Tržič« bo 26. aprila ob 16. v prostorih Hipotekarne banke jugoslovanških hranilnic v Ljubljani. Eno uro kasneje bo istotam občni zbor delničarjev d. d. »Lokalna železnica Ljubljana—Vrhnik«.

Ob 18. pa bo istotam občni zbor delničarjev d. d. »Dolenjske železnice«. Delnice je treba položiti osem dni pred občnim zborom.

Občni zbor Tovarne verig d. d. v Lescah pri Bledu bo 28. aprila ob 11. v sejni dvorani ljubljanske kreditne banke. Delnice se morajo položiti vsaj šest dni pred občnim zborom.

Težke posledice politične napetosti za gospodarstvo

Zagrebska borza je objavila poslovno poročilo za leto 1938., v katerem opisuje tudi posledice velike politične napetosti v tem letu za gospodarstvo. Med drugim pravi:

Svetovno gospodarstvo je v letu 1937. pokazalo nazadovanje konjunkturalno. Cene surovin so padle, industrijska proizvodnja se je zmanjšala in konsum omejil. Kljub temu pa je bilo leto 1937. najboljšo leto po izbruhu svetovne gospodarske krize.

Leto 1938. pa je bilo čisto pod vtisom političnih dogodkov. Ze priključitev Avstrije k Nemčiji je preprečila normalen razvoj gospodarskega življenja. Za časa sudetske krize se je to stanje še poslabšalo ter je bila vsaka zasebna investicijska aktivnost zaustavljena. Višek krize je nastal, ko je konec septembra dosegla vojna nervoznost svojo kulminacijo. Šele monakovski sporazum je prinesel malo olajšanja.

Čeprav pa je vojna nevarnost minila, se gospodarska delavnost kar ne more vrniti v normalni tir. Vzrok je v velikanskih izgubah gospodarstva, ki so nastale zaradi politične napetosti. Zlate podloge evropskih držav so se zmanjšale, obtoki bankovcev se povečali, razvoj tečajev na borzah je postal nenehak, mednarodna zamenjava blaga pa se je omejila na najmanjšo mero. Vedno večje oboroževanje, nadaljnje trajanje vojne na Kitajskem in v Španiji pa so neugodno vplivali na vsako zasebno gospodarsko aktivnost.

Zaradi napetih političnih dogodkov je nastal v gospodarski delavnosti zastoj. Ta neugodni razvoj gospodarstva v sosednih državah ni mogel ostati brez vpliva na gospodarstvo v naši državi, ker je naše gospodarsko življenje v znatni meri odvisno od političnega in gospodarskega razvoja v drugih državah. Prva in najbolj vidna posledica vsega tega je bila, da je

naš izvoz silno nazadoval in da se je naša aktivna trgovinska bilanca spremenila v pasivno. Poleg tega pa so nastale še številne težave na deviznem trgu.

Posledice na deviznem trgu

Poročilo zagrebske borze pravi nadalje: V septembru je zaradi vedno močnejšega povpraševanja po zlatih devizah, ko je istočasno ponudba Narodne banke skoraj ugasnila in je dajala NB devize le še za uvoz surovin, začel tečaj angleške funta — tudi za legalne potrebe gospodarstva — stalno rasti in dosegel že tečaj 270 din za 1 funt. Navsezadnje je tudi NB definitivno opustila stabilizirani tečaj funta ter drugih zlatih deviz in dovoljevala 10% premijo na dosedanj tečaj 238 din za funt, da je narastel tečaj funta na 262 dinarjev.

Ta oslabitev dinarja proti funtu pa na tečaj dinarja na drugih borzah ni niti najmanj vplivala, kar je z ozirom na zlato in devizno podlago NB tudi razumljivo.

Dvig tečaja funta na naših borzah je bil posledica neugodnega razvoja naše trgovine z neklirinškimi državami. Kontrola uvoza, ki se je pri nas uvedla v maju 1936., je dala prvo leto zelo ugodne rezultate, da se je dotok deviz iz neklirinških držav znatno povečal. Ta kontrola pa je bila zelo enostranska, ker je le omejevala uvoz iz neklirinških držav, nikakor pa ni istočasno skrbela za naš povečani izvoz v te države. Zaradi stalnega omejevanja uvoza iz neklirinških držav je moral nujno

pasti tudi naš izvoz v te države. Na drugi strani pa so visoke cene za naše izvozne predmete v Nemčiji silno zvišale naš izvoz. Da so prišli naši izvozniki do plačila svojega izvoza, se je moral forsirati uvoz iz Nemčije.

Z vzdrževanjem današnjega prisilnega odkupa ¼ izvoznikiških deviz po stabilizacijskem tečaju plus prim Narodne banke, ne pa po dejanskem tečaju angl. funta, ki se izoblikuje na svobodnih borzah kot rezultat ponudbe in povpraševanja, je moralo neugodno vplivati na našo trgovino z neklirinškimi državami ter je v korist našim uvoznikom, ker morejo na račun naših izvoznikov ceneje dobiti blago iz tujine.

Zato je edino pravilno, da se ta neupravičena obremenitev naših izvoznikov neha!

Doma in po svetu

Min. predsednik Cvetković je napisal za velikonočno številko »Politike« kratko izjavo, v kateri pravi uvodoma, da je naloga političnih ljudi v sedanjih razmerah, da manj govore, tem več pa delajo. Zato bo tudi njegova izjava zelo kratka. Najbolj sveta naloga vseh naših politikov je danes, da se ustvarijo med nami boljši odnosi ter omogoči sodelovanje vseh. Osebnih in strankarskih interesov morajo stopiti v ozadje, kadar gre za velike stvari. Politični ljudje morajo biti na višini svojih nalog. Kdor gleda na stvari drugače, kadar je na vladi in drugače, kadar je v opoziciji, ne more koristiti ureditvi notranjih razmer. Danes, ko se rešujejo veliki problemi, morajo biti politični ljudje načelni in odločni. Za nas je najvažnejše, da se naši problemi rešijo. Kdo jih bo rešil, je čisto postranskega pomena. **Narod pričakuje dejanj, fraz in raznih obljub.** Naš narod hoče, da pride do notranje ureditve v državi, ker bo s tem omogočeno blagostanje.

Predsednik dr. Maček pa je objavil velikonočni članek v »Hrvatskem dnevniku« pod naslovom: Naša sila je v nas samih. Sila je slabo orodje za vladanje, pravi dr. Maček, ker sega samo tako daleč, do kamor more doseči njen nosilec s svojo fizično silo. To pa ni veliko in to vedo tudi nasilniki in zato skušajo svoje nasilje prikriti s kakšno idejo. — Če se svet ne bo odrekel politiki nasilja, čaka narode novo svetovno klanje. — Mi Hrvati smo majhen narod in zato se ne maramo spuščati v razprave velikih narodov, temveč moramo gledati le na to, da varujemo svoje interese. Ne zahtevamo nič tujega, toda svoje bomo branili, kakor brani kmet svojo zemljo. Mnogi vojaški narodi so propadli, kmetijski pa so ostali. Hrvati smo kmetijski narod in vemo, da naroda ne tvorijo bajoneti, temveč narodna zavest vseh posameznikov. Tako nas je učil Stjepan Radić. Naš narodni obstoj ne sloni na sili, temveč smo celo brez vsake državne oblasti ustvarili svojo organizacijo. Naša sila je v nas samih. Tega se zavedamo in zato nas nobena sila ne more zlomiti. Želimo, da svet pride iz mrzlice nasilja in vojne in da na načelih pravice in samoodločbe narodov ustvari vsaj del Božjega kraljestva na zemlji.

Inž. Avgust Košutić, podpredsednik HSS je prišel v Beograd, kjer je najprej obiskal obolelega Davidovića, nato pa odšel na stanovanje dr. Ninčića, kjer so se zbrali vsi voditelji združene opozicije. Konferenca je trajala vse dopoldne in se je nadaljevala še popoldne. Po konferenci je izjavil Joca Jovanović, da je bilo doseženo v vseh vprašanih popolno soglasje med vsemi skupinami.

Pogajanja za sporazum se bodo v kratkem nadaljevala. Ni pričakovati, da bi bil takoj dosežen sporazum v vseh podrobnostih, vendar pa se tudi ni bati, da bi bile naše notranje razmere neurejene, če bi potrkali veliki zunanji dogodki na naša vrata.

Milan Vapa, znani beograjski industrialec in eden vodilnih mož beograjskih narodnih ljudi, je umrl na veliki petek. Milan Vapa je imel vedno svoje prepričanje ter tega tudi nikdar ni skrival ter bil zato dostikrat v nasprotju z onimi, ki so imeli moč. Baš zato pa je užival tudi velik ugled. Večna slava njegovemu spominu!

Jugoslovanstvo vlado je Italija sprti informirala o albanskih dogodkih. Italijanski poslanik v Beogradu je obiskal zunanega ministra dr. Cincar-Markovića ter mu po posebnem nalogu Mussolinija izjavil, da italijanska vlada visoko ceni sedanje zadržanje Jugoslavije v albanskem konfliktu. To stališče Jugoslavije da bo znatno utrdilo italijansko-jugoslovanstvo prijateljstvo. Italijanski listi nadalje pišejo, da bo Italija strogo spoštovala jugoslovanstvo interese v Albaniji. Nadalje pišejo italijanski listi, da presoja Jugoslavija vse dogodke v Albaniji le s stališča jugoslovanstvo-italijanskega prijateljskega sporazuma.

Ker je neko italijansko letalo pomotoma preletelo pri Ohridu jugoslovanstvo ozemlje, se je italijanska vlada opravičila.

Nekateri italijanski listi so objavili fantastično vest — kakor jo označuje »N. Zürcher Zeitung«, da je italijanska vlada nastopila proti Zogu zato, ker je ta zahteval od nje vojaško pomoč, da bi mogel vpasti v Jugoslavijo.

Nov rudnik železne rude je odprlo rudarsko podjetje Ivnice iz Topuskega. Strokovnjaki so izjavili, da se tu nahajajo iste količine in kvalitete obeh rud, kakor v Ljubljani.

Italijanske kontrolne oblasti so izdale zelo ostre predpise, da bi se preprečilo vsako samolastno zvišanje cen. Plače delavcev so za 6 do 10% zvišane.

Kitajci poročajo o znatnih uspehih, ki so jih dosegli v zadnjem času proti Japoncem.

Na Bledu so na prodaj 3 lepe vile. Pojasnila daje Kmetška posejilnica ljubljanske okolice v Ljubljani.

Brezuspešna javna dražba

Pred poldrugim mesecem se je na sodišču v Mariboru vršila dražba obratnih prostorov Delavske pekarnice na Tržaški cesti. Vse nepremičnine je kupil glavni upnik Delavski dom na Ruški cesti za skoraj pol milijona dinarjev. Delavski dom pa je odstopil od nakupa, zbog česar je bila te dni druga dražba, ki pa ni imela uspeha, ker ni bilo kupca. Ako se v enem mesecu dražba ne ponovi, bo sodišče ustavilo dražbeno postopanje. Ker je Delavska pekarnica prezadolžena, bo potem najbrže otvorjen nad njo konkurz.

Radio Ljubljana

Četrtek 13. aprila, 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Plošče — 14.00: Napovedi — 18.00: Koncert radijskega orkestra — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura: Predavanje saveza Sokola kr. Jugoslavije — 19.50: Deset minut zabave — 20.00: Pevski koncert. Sodelujeta: g. Ado Darian in rad. orkester — 21.00: Simfonijski orkester iz Filadelfije, dirigent Leopold Stokovski (plošče) — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Originalna švicarska godba (bratje Malenšek).

Petek 14. aprila, 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert radijskega orkestra — 14.00: Napovedi — 18.00: Ženska ura: Pesniška oblika Vide Tauferjeve (ga. prof. Silva Trdina) — 18.20: Reprodukcijski koncert komorne glasbe — 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Ivan Franjo Bjondović s Hvara — diplomat — 19.50: Zanimivosti o izseljenicah (Jože Premrov) — 20.00: Samospevi gđc. Marije Rajhove, harmonika igra Rudolf Pilih — 21.00: Koncert slovenskih skladateljev (rad. orkester) — 22.00: Napovedi, poročila — 22.30: Angleške plošče.

Kdor išče poti do blagostanja

ne sme pozabiti, da ga na najlažje dosegljiv način nudi samo državna razredna loterija, za katero so pravkar srečke na prodaj.

Kažipot do tega blagostanja

pa so srečke, ki si jih kupite pri

„VRELCU SREČE“

AL. PLANINŠEK

LJUBLJANA
Beethovnova 14

Frančiškanska ulica 3

Elektične instalacije

vseh vrst Vam izvrši ter popravi podjetje

Mihelčič Ivan, Ljubljana

BORŠNIKOV TRG 1. TELEFON STEV. 27-04

Dobavlja: Svetila, žarnice, žarnike, grelce, zvonce, električne ključavnice, signalne aparate za kar zah evajje ponudbe in referenca. Elektromotorje, ventilatorje, črpalke za vodo, proizvoda tvrdke

„Marelli“ - Milano

Popravila vseh v stroko spadajočih del

Koliko trgovcev gre na letni dopust in odmor?!

1-2%!! Vsi drugi pa se mučijo in delajo brez ozira na zdravje!
Zato vsaj doma pijte

RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC

istega z rdečimi srci,

našo najboljšo prirodno mineralno vodo. Zdravje in užitek!